

Република Србија
УПРАВНИ СУД
Одељење у Нишу
II-6 У. 15961/19
03.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу састављеном од судија: Ненада Стојановића, председника већа, Бисерке Савић и Јасмине Крстић, чланова већа, са судским саветником Снежаном Петровић, као записничарем, решавајући у управном спору по тужби коју је поднела тужила АА из ..., Улица ..., коју заступа пуномоћник Блажа Менковић, адвокат из Лесковца, Косте Стамнековића 10, ради поништаја решења туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Дирекције фонда Београд, број 01-02/181.6.3 8191/18 од 25.07.2019. године, у предмету пензијском, у нејавној седници већа, одржаној 03.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДА

I Тужба се **УВАЖАВА, ПОНИШТАВА** решење Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Дирекције фонда Београд, број 01-02/181.6.3 8191/18 од 25.07.2019. године и предмет враћа надлежном органу на поновно одлучивање.

II **ОДБИЈА СЕ** захтев тужиле за накнаду трошкова управног спора.

Образложење

Оспореним решењем, донетим у извршењу пресуде Управног суда II-3 У. 16604/18 од 07.05.2019. године, одбијена је жалба тужиле изјављена против привременог решења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Лесковац, број 181.7-1 00736/18 од 15.05.2018. године, којим је тужили, између осталог, утврђено право на старосну пензију од 06.10.2017. године, у најнижем износу 10.735,97 динара и да се пензија усклађује по закону, при чему навршен пензијски стаж износи 17 година, 10 месеци и 17 дана, а исплату пензије вршити од 06.10.2017. године. Истим решењем првостепеног органа одређено је да се кориснику пензије обуставља 1/3 пензије у корист рачуна за доприноса за пензијско и инвалидско осигурање означеног у диспозитиву наведеног решења, док се не намире неуплаћени доспели доприноси који на дан 26.04.2018. године

износе 1.271.002,46 динара, увећани за износ камате до дана измирења утврђене обавезе, с тим да жалба не одлаже извршење решења.

У тужби поднетој преко пуномоћника Управном суду 01.10.2019. године, тужила оспорава законитост решења туженог органа, због погрешне примене Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Истиче да тужени и првостепени орган нису узели у обзир одредбу члана 132. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, с обзиром да приликом пријема пријаве података од послодавца, нису затражени додатни подаци и документација, већ је тужила била усмено обавештена о недостајућим подацима о стажу и заради. Оспорава наводе туженог органа да нису измирили доприноси за пензијско и инвалидско осигурање од 01.01.2004. године до 05.10.2017. године и истиче да се писаним захтевима обраћала првостепеном органу 10.10.2001. и 26.05.2003. године, тражећи одјаву са осигурања, о којим захтевима није одлучено. Указује на одредбу члана 13. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, наводећи да живи у заједници са супругом и ћерком и да се као члан домаћинства не бави пољопривредом, као и да не поседује пољопривредно или грађевинско земљиште. Предлаже да Суд уважи тужбу, поништи оспорено решење и предмет врати туженом органу на поновно одлучивање и тражи да тужили буду надокнађени трошкови спора, при чему за судску таксу за тужбу потражује износ од 390,00 динара.

Тужени орган је доставио Суду списе који се односе на предмет управног спора и одговор на тужбу, у коме наводи да тужила у тужби није навела нове чињенице и нове доказе, осим оних које је навела у жалби против првостепеног решења, који су приликом доношења оспореног решења оцењени као неосновани, због чега тужени орган остаје при разлозима изнетим у образложењу оспореног решења. Предлаже да Суд одбије тужбу.

Испитујући законитост оспореног решења у границама захтева из тужбе, у смислу одредбе члана 41. став 1. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС", број 111/09), Управни суд је, оценом навода тужбе, одговора на тужбу и списка ове управне ствари, нашао да је тужба основана.

Из исправа које се налазе у списима предмета, као и чињеничних и правних разлога наведених у образложењу оспореног решења, произлази да је тужили решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, Филијала Лесковац, број 181.7-1 00736/18 од 15.05.2018. године, тужили утврђено право на старосну пензију почев од 06.10.2017. године, у најнижем износу 10.735,97 динара, као и њен навршен пензијски стаж у трајању од 17 година, 10 месеци и 17 дана. Утврђено је и да ће се исплата пензије, вршити уз обуставу 1/3 пензије, док се не намире неуплаћени доспели доприноси који на дан 26.04.2018. године износе 1.271.002,46 динара, увећани за износ камате до дана измирења утврђене обавезе. Тужени орган је, решавајући у поступку по жалби, закључио да ожалбеним решењем није повређен закон на штету тужиле, односно да је правилно првостепени орган, право и исплату старосне пензије утврдио сходно одредбама члана 120. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, сразмерно периодима осигурања за који су уплаћени доприноси, уз обуставу 1/3 месечног износа пензије, док се не намире неуплаћени доспели износи доприноса, имајући у виду чињеницу да је, према уверењу Пореске управе, Филијале Лесковац, број 437-1-240/18 од 26.04.2018. године, тужила

уплатила допринос за пензијско и инвалидско осигурање за период од 24.06.1986. године до 28.09.1987. године, од 19.11.1988. године до 10.09.1990. године и од 12.11.1991. године до 31.12.2000. године, а да за период од 01.01.2004. године до 05.10.2007. године дугује на име доприноса износ од 1.271.002,46 динара, са којих разлога је жалбу тужиље одбио као неосновану, применом одредбе члана 170. став 1. Закона о општем управном поступку.

По оцени Управног суда, првостепени орган је приликом доношења свог решења, повредио правила поступка, јер је приликом доношења одлуке изашао изван оквира своје стварне надлежности, а што тужени орган у поступку по жалби није отклонио тужбом оспореним решењем, чиме је и сам повредио закон на штету тужиље. Наиме, полазећи од нормативних овлашћења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, и то овлашћења да доноси опште правне акте и овлашћења да у управном поступку одлучује о појединачним правима и обавезама, имајући у виду разлоге садржане у образложењу одлуке Уставног суда број I Уо. 279/2016 од 21.12.2017. године, према којима Фонд није овлашћен да својим актом уређује питање утврђивања доприноса ван случајева када утврђује својство осигураника, то Управни суд налази да се не могу утврђивати и налагати уплате доприноса решењем којим се истовремено одлучује о признавању права на пензију, уз обуставу 1/3 износа припадајуће пензије. Дакле, у поступку утврђивања права на старосну пензију, није могуће утврђивати и својство осигураника, висину неуплаћених доприноса по том основу, начин њиховог намирења, као и рачун за уплату. Ово стога што је, утврђивање својства осигураника и обавезе плаћања доприноса, дозвољено једино у посебном поступку, регулисаном у целости Одлуком о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање (“Службени гласник РС”, бр.43/11), донетом од стране Управног одбора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, дана 24.02.2011. године. Поменутом одлуком је прописано да се њом уређује начин утврђивања својства осигураника и обавеза плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. Осигуранику коме се својство осигураника утврђује по истеку рока за подношење пријаве на осигурање, односно за кога пријава на осигурање, није поднета, утврђује се обавеза плаћања доприноса (члан 1.). Осигуранику из члана 1. ове одлуке, допринос за пензијско и инвалидско осигурање, обрачунава се према најнижој месечној основици доприноса и стопи доприноса, која важи на дан уплате доприноса, према закону којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање. Обрачун доприноса из става 1. овог члана, врши Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање и обавештава осигураника о износу, року и рачуну јавних прихода на који треба да се изврши уплата (члан 2.). Осигуранику за кога је допринос обрачунат и уплаћен у складу са чланом 2. ове одлуке, у матичну евиденцију се, као основица осигурања уноси износ од 35% просечне зараде у Републици за годину за коју је извршена уплата доприноса, односно 35% сразмерног износа те зараде ако се уплата доприноса не врши за целу годину (члан 3.). Одредбом члана 4. исте одлуке, који је одлуком Уставног суда број I Уо-279/2016 од 21.12.2017. године, оглашен неуставним, било је прописано да се ова одлука примењује и на осигуранике којима допринос и додатни допринос за пензијско и инвалидско осигурање није утврђен, односно није утврђен и наплаћен у складу са законом.

Према ставу Уставног суда, који је изнет у поменутој одлуци, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, није био овлашћен да својим актом, уређује питања утврђивања доприноса ван случајева када утврђује својство осигураника. Ово стога, што се поменутом одлуком, чија уставност и законитост је цењена у поступку пред Уставним судом, уређује начин обрачунавања доприноса ради утврђивања обавезе плаћања доприноса и то у две различите ситуације. Прва је када Фонд уређује својство осигураника по истеку рока за подношење пријаве за осигурање, односно када пријава није поднета, а друга ситуација је када из било ког другог разлога допринос и додатни допринос није утврђен, односно није утврђен и наплаћен у складу са законом. То даље значи да се у другом случају, који је био уређен оспореним чланом 4. поменуте одлуке, ради о лицима која су стекла својство осигураника, али им из неког разлога, допринос није утврђен, односно утврђен и наплаћен.

Како је одредбом члана 60. став 1. Закона о Уставном суду (“Службени гласник РС”, бр.109/2007, 99/2011, 18/2013 (Одлука Уставног суда), 40/2015, 103/2015) прописано да се закони и други општи акти за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, не могу примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда, ако до тог дана нису правноснажно решени, то произилази да се члан 4. поменуте Одлуке о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање не може применити у овом случају, јер одлука првостепеног органа није постала правноснажна.

Суд је овај спор решио без одржавања јавне расправе, у смислу одредбе члана 33. став 2. Закона о управним споровима, будући да је због наведених повреда правила поступка оспорени акт незаконит, а што је Суд могао да цени на основу стања у списима, без одржавања јавне расправе, а не ради се о нарочитим случајевима из члана 34. Закона о управним споровима, у којима је обавезна усмена јавна расправа.

Са изнетих разлога, налазећи да је оспореним решењем повређен закон на штету тужиле, Управни суд је, применом одредбе члана 40. став 2. и члана 42. став 1. Закона о управним споровима, одлучио као у ставу I диспозитива ове пресуде.

У извршењу ове пресуде тужени орган је дужан да донесе ново и на закону засновано решење, придржавајући се примедба Суда изнетих у пресуди, у року и на начин прописан одредбом чл. 69. став 2. Закона о управним споровима.

Одлучујући о захтеву тужиле за накнаду трошкова управног спора, у смислу одредби члана 66. и 67. Закона о управним споровима и члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, број 72/11,... и 87/18), који се сходно примењује у смислу одредбе члана 74. Закона о управним споровима, Управни суд је нашао да захтев није основан. Ово због тога што, Суд налази да тужили не припадају тражени трошкови управног спора за судску таксу за тужбу, с обзиром да се, у смислу одредбе члана 5. став 1. Закона о судским таксама (“Службени гласник РС” бр. 28/94,... и 95/18), такса плаћа, између осталог, за поднеске и одлуке у стварима пензијског, инвалидског и здравственог осигурања, само ако тужба буде правноснажно одбијена или одбачена, што у конкретној

ситуацији није случај. Притом, тужила у тужбеном захтеву није определила остале трошкове поступка које потражује по њиховој врсти и износу, а што је била дужна у складу са одредбом члана 163. став 2. закона о парничном поступку, када је у тужбеном захтеву истакла да јој се надокнаде трошкови овог поступка, због чега је одлучено као у ставу II диспозитива пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ
дана 03.11.2022. године, II-6 У. 15961/19

Записничар,
Снежана Петровић,с.р.

Председник већа-судија
Ненад Стојановић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић

МС